

การประเมินโครงการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระดับคณะวิชาในวิทยาเขตบางเขน

อรอุมา แก้วมณีโชติ¹ วารุณี ลักษณ์โชติ² และ บุญเรียง ขจรศิลป์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประเมินโครงการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ 2) เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ และ 3) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของคณะวิชา จำนวน 150 คน คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน จำนวน 68 คน และผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ มีประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ส่วนประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ (1) คุณสมบัติของคณะกรรมการ (2) คู่มือตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน และ (3) ปฏิทินการดำเนินงานโครงการ 2) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ 2.1) ขั้นตอนการประเมินมีประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินให้คณะกรรมการประเมิน ส่วนประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ (1) ปฏิทินรอบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายใน (2) กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน และ (3) การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินให้คณะวิชา 2.2) ขั้นตอนการประเมิน มีประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ (1) การประสานงานของเลขานุการ และ (2) กำหนดการประเมินที่คณะกรรมการประเมินจัดทำขึ้นร่วมกับคณะวิชา ส่วนประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ (1) รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน (2) โปรแกรมช่วยคำนวณผลการประเมินคุณภาพตามตัวบ่งชี้ (3) รายงานการประเมินตนเอง เอกสารหลักฐานและแหล่งข้อมูลประกอบการประเมิน (4) สารสนเทศที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายใน และ (5) ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา 2.3) ขั้นสรุปผลหลังการประเมิน มีประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ วิธีการสรุปเทียบเคียงผลการประเมิน ส่วนประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ (1) วิธีการติดตามการจัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของผู้รับผิดชอบโครงการ (2) วิธีการติดตามการจัดส่งแผนพัฒนาปรับปรุงจากผลการประเมินของคณะวิชาที่รับประเมิน 3) ด้านผลผลิตของโครงการ มีประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ข้อที่ 1 คณะวิชาได้รับการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพ และข้อที่ 2 คณะวิชาที่รับประเมินมีพัฒนาการในการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการทบทวนนโยบายการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และสำนักประกันคุณภาพนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ส่วนประเด็นที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ข้อที่ 3 คณะวิชามีแนวปฏิบัติที่ดีที่คณะวิชาอื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ การประกันคุณภาพ การประเมินคุณภาพภายใน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ ศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{*} ผู้พิมพ์ประสานงาน โทร. 045-353-127 หรือ 08-6048-1241 อีเมล: kwang.ornuma.223@gmail.com

The Evaluation of Internal Quality Assessment Project of Kasetsart University At Faculty Level in BangKhen Campus

Ornuma Kaewmaneechot^{1*} Warunee Lapanachokdee² and Boonreang Kajornsins³

Abstract

This research aimed to evaluate internal quality assessment project of Kasetsart University in academic year 2012. There are 3 specific objectives as follow; 1) To evaluate input of project. 2) To evaluate work process of project 3) To evaluate output of project. There were 3 target groups which were all concerned of internal quality assessment from faculty for 150 persons, 68 internal assessors and 5 officers project in charge, total amount for 223 persons. Research tools were data recorder, questionnaire, interview form and focus group form. To analyze quantitative data, frequency distribution and percent were used. To analyze qualitative data, content analysis was used.

The conclusion of research were 1) In input of project, one point which passed assessment criteria was project budget. In contrary, failure points were (1) Qualification of evaluated committees (2) Handbook of indicators and criteria for internal assessment and (3) Work calendar. 2) In work process of project; 2.1) In preparing of evaluation, one point which passed assessment criteria was meeting of evaluated committees. In contrary, failure points were (1) Internal evaluation assessment calendar (2) Appointment of committees process (3) Meeting of evaluated faculty staffs. 2.2) In evaluation process, passed points were (1) Secretary coordination and (2) Evaluation Schedule which created by committee and faculty. Failure points were (1) Format of internal evaluation assessment (2) Calculation program of evaluation indicator (3) Self assessment report and documents (4) Information of internal quality assessment (5) Problems and solutions. 2.3) In aftering evaluation, Passing points were method of evaluated conclusion. Failure points were (1) How to monitor in internal quality assessment report of project officer in charge (2) How to monitor the shipment of updated development plans from evaluated faculty. 3) In output of project, there were two points which passed assessment criteria (1) Achievement in objective 1, Evaluated Faculty was monitored and evaluated according to quality assurance systems and mechanisms (2) Achievement in objective 2, evaluated faculty used assessment results to review education policy, improve the quality assurance system of university. Failure point was achieving the objective 3 of the project, Faculty had good practice which can be utilized.

Keywords: Program Evaluation, Quality Assurance, Internal Quality Assessment

¹ Master Program Student, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

² Lecturer, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

³ Professor, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

* Corresponding Author Tel. 045-353-127 or 08-6048-1241 E-mail: kwang.ornuma.223@gmail.com

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” [1] ระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วนระบบการประกันคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการพัฒนา การติดตามตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ [2]

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของมหาวิทยาลัย มีการจัดตั้งสำนักประกันคุณภาพเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องการประกันคุณภาพ พัฒนาระบบประกันคุณภาพ รวมทั้งติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพของทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย และเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ และความชัดเจนในการประกันคุณภาพ ได้กำหนดให้มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยแบ่งการประเมินเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับมหาวิทยาลัย/วิทยาเขต 2) ระดับคณะวิชา/หน่วยงานเทียบเท่า และ 3) ระดับภาควิชา/สาขาวิชา ซึ่งหน่วยงานภายในที่รับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ จะต้องจัดทำรายงาน การประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ที่ครอบคลุมผลการดำเนินงานทุก

ด้านตามองค์ประกอบคุณภาพพร้อมทั้งแสดงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และแผน/ผลการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด และรับการประเมินคุณภาพภายในจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งขึ้น โดยสำนักประกันคุณภาพจะรวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินงานทั้งหมดที่ได้จากรายงานการประเมินคุณภาพของคณะวิชาจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในประจำปีของมหาวิทยาลัย เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เปิดเผยต่อสาธารณชน รวมทั้งรองรับการประกันคุณภาพภายนอกด้วย [3] สำนักประกันคุณภาพจึงได้จัดโครงการประเมินคุณภาพภายในขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการฯ 3 ประการ ประกอบด้วย 1) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่มหาวิทยาลัยกำหนด จากทุกหน่วยงานทุกวิทยาเขต 2) เพื่อเทียบเคียงผลการประเมินคุณภาพภายในของทุกหน่วยงานทุกวิทยาเขต และนำผลไปใช้ประโยชน์ในการทบทวนนโยบาย การศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา และระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยในอนาคต และ 3) เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีจากทุกหน่วยงานทุกวิทยาเขต ที่สามารถดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาจนเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่น [4]

การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ รวมทั้งเป็นการหาข้อบกพร่องหรือปัญหา และหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น [5] ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการจึงทำการประเมินโครงการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารของสำนักประกันคุณภาพและผู้รับผิดชอบโครงการได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ และสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาอย่างไร โดยจะสามารถนำผลการประเมินมาใช้ใน

การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานโครงการในรอบปี การศึกษาต่อไปให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะจำนวน 3 ข้อ ดังนี้

- 2.1 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ
- 2.2 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ
- 2.3 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย เริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการประเมินโครงการ และจัดทำกรอบการประเมินส่งให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แบบบันทึกข้อมูล เพื่อบันทึกผลการสำรวจ/ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่ต้องการบันทึก และจัดทำแบบบันทึกข้อมูล เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความถูกต้องครบถ้วน และความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบการประเมิน และทำการปรับปรุงตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

2) แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการประเมินฯ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับการประเมิน เพื่อสอบถามคณะกรรมการประเมินฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับการประเมินเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า และกระบวนการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำตอบ ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน มีลักษณะเป็น มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (โดย ระดับ 5 มีความเหมาะสม

มากที่สุด ระดับ 4 = มาก ระดับ 3 = พอใช้ ระดับ 2 = น้อย ระดับ 1 = น้อยที่สุด) ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่พบทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการประเมิน รวมถึงข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (opened form) ซึ่งเขียนข้อคำถามตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านช่วยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบการประเมินและนิยามศัพท์ (Index of item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.0 พร้อมปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับคณะกรรมการประเมิน 10 คน และผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับการประเมิน 10 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการประเมิน และแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับการประเมิน เพื่อสอบถามคณะกรรมการประเมินฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับการประเมินเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ ซึ่งเขียนข้อคำถามตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ช่วยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบการประเมินและนิยามศัพท์ (Index of item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.0 พร้อมปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับคณะกรรมการประเมิน 1 คน และผู้ที่เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับการประเมิน 1 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และระยะเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

4) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่มของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการ ซึ่งเขียนข้อคำถามตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านช่วยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับ

กรอบการประเมินและนิยามศัพท์ (Index of item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6-1.0 พร้อมปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

4. ผลการวิจัย

รายการที่ทำการประเมินจะผ่านเกณฑ์การประเมินก็ต่อเมื่อผ่านเกณฑ์การประเมินในทุกวิธีการประเมิน ประกอบด้วย การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการตรวจสอบเอกสาร โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมีความเห็นว่าประเด็นการประเมินมีความเหมาะสมร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิจัย สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการ

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน
1. ปัจจัยนำเข้าของโครงการ	
1.1 งบประมาณ	ผ่าน
1.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน	ไม่ผ่าน
1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน	ผ่าน
2) ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน	ผ่าน
3) ประสบการณ์ประเมินคุณภาพภายใน	ผ่าน
4) ความเข้าใจในระบบการบริหารและบริบทของคณะวิชา	ไม่ผ่าน
5) ความสามารถในการประเมินคุณภาพการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อคณะวิชา	ผ่าน
1.3 คู่มือตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน	ไม่ผ่าน
1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของคณะกรรมการประเมิน	ผ่าน
2) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของคณะวิชาที่รับประเมิน	ไม่ผ่าน
3) ความสามารถในการประเมินผลการทำงานของ คณะวิชาในเชิงคุณภาพของคณะกรรมการประเมิน	ไม่ผ่าน

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการ (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน
4) ความสามารถในการประเมินผลการทำงานของ คณะวิชาในเชิงปริมาณของคณะกรรมการประเมิน	ผ่าน
5) ความสามารถในการประเมินผลการทำงานของ คณะวิชาในเชิงคุณภาพของคณะวิชาที่รับประเมิน	ไม่ผ่าน
6) ความสามารถในการประเมินผลการทำงานของคณะวิชาในเชิงปริมาณของคณะวิชาที่รับประเมิน	ผ่าน
7) ความสามารถในการใช้เอกสารหลักฐานและแหล่งข้อมูลประกอบการประเมินของคณะกรรมการประเมิน	ไม่ผ่าน
8) ความสามารถในการใช้เอกสารหลักฐานและแหล่งข้อมูลประกอบการประเมินของคณะวิชาที่รับประเมิน	ไม่ผ่าน
9) แนวทางการเขียนรายงานการประเมินตนเองที่ถูกต้องของผู้เกี่ยวข้องในคณะวิชาที่รับประเมิน	ไม่ผ่าน
1.4 ปฏิทินการดำเนินงานโครงการ	ไม่ผ่าน
2. กระบวนการดำเนินโครงการ	
2.1 ขั้นตอนการประเมิน	
1) ปฏิทินรอบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายใน	ไม่ผ่าน
2) กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน	ไม่ผ่าน
3) การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินฯ ให้คณะวิชาที่รับประเมิน	ไม่ผ่าน
4) การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินให้คณะกรรมการประเมิน	ผ่าน
2.2 ขั้นตอนดำเนินการประเมิน	
1) การประสานงานของเลขานุการ	ผ่าน
2) กำหนดการประเมินที่คณะกรรมการประเมินร่วมกับคณะวิชาจัดทำขึ้น	ผ่าน
3) รูปแบบการประเมินคุณภาพภายใน	ไม่ผ่าน
3.1) การส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ให้คณะกรรมการประเมินอย่างน้อย 1 สัปดาห์	ไม่ผ่าน
3.2) การศึกษารายงานการประเมินตนเองของคณะวิชา	ไม่ผ่าน

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการ (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน
3.3) การประชุม ปรึกษาหารือและการมอบหมายภาระงาน (องค์ประกอบ) ของคณะกรรมการประเมิน	ผ่าน
3.4) การกำหนดประเด็นและรายการข้อมูลที่จะสัมภาษณ์และตรวจเยี่ยม	ผ่าน
3.5) การชี้แจงผู้บริหารและบุคลากรของคณะวิชาเกี่ยวกับกระบวนการและวัตถุประสงค์การประเมิน	ผ่าน
3.6) การนำเสนอผลการดำเนินงานของคณะวิชา	ผ่าน
3.7) การดำเนินการประเมินคุณภาพตามขอบข่ายและประเด็นที่กำหนด	ผ่าน
3.8) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน และแหล่งข้อมูลประกอบการประเมิน	ไม่ผ่าน
3.9) การระดมความคิดเห็นของคณะกรรมการประเมินเพื่อสรุปผลการประเมิน	ผ่าน
3.10) การรายงานผลการประเมินด้วยวาจาของคณะกรรมการประเมิน	ผ่าน
3.11) การประเมินคุณภาพภายในผ่านระบบเครือข่ายประกันคุณภาพ (CHE QA Online)	ไม่ผ่าน
4) โปรแกรมช่วยคำนวณผลการประเมินคุณภาพตามตัวบ่งชี้	ไม่ผ่าน
5) รายงานการประเมินตนเอง เอกสารหลักฐาน และแหล่งข้อมูลประกอบการประเมิน	ไม่ผ่าน
6) สารสนเทศที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายใน	ไม่ผ่าน
7) ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา	ไม่ผ่าน
2.3 ชั้นสรุปผลหลังการประเมิน	
1) การติดตามการจัดส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของผู้รับผิดชอบโครงการ	ไม่ผ่าน
2) การสรุปเทียบเคียงผลการประเมินคุณภาพภายใน	ผ่าน
3) การติดตามการจัดส่งแผนพัฒนาปรับปรุงจากผลการประเมินของคณะวิชาที่รับประเมิน	ไม่ผ่าน
3. ผลผลิตของโครงการฯ	
3.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ข้อที่ 1	ผ่าน
1) คณะวิชาที่รับประเมินได้รับการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่มหาวิทยาลัยกำหนด	ผ่าน

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินโครงการ (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมิน
3.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ข้อที่ 2	ผ่าน
1) คณะวิชาที่รับประเมินมีพัฒนาการในการดำเนินงาน	ผ่าน
2) การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการทบทวนนโยบายการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาของคณะวิชาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น	ผ่าน
3) การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยของสำนักประกันคุณภาพ	ผ่าน
3.3 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ข้อที่ 3	ไม่ผ่าน
1) คณะวิชาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีที่คณะวิชาอื่นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	ไม่ผ่าน

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าจากประเด็นการประเมินจำนวนทั้งสิ้น 51 รายการ มีประเด็นการประเมินที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 25 รายการ และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 26 รายการ

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 คุณสมบัติของคณะกรรมการประเมิน พบว่าคุณสมบัติเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารและบริบทของคณะวิชาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เนื่องจากส่วนใหญ่คณะกรรมการประเมินไม่มีตำแหน่งการบริหารที่จะช่วยให้สามารถทราบและเข้าใจถึงระบบการบริหารและบริบทของคณะวิชาได้ ซึ่งยังสอดคล้องกับผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการที่พบว่าคณะวิชาจัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้แก่คณะกรรมการไม่เป็นที่ไปตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้มีเวลาในการศึกษาระบบการบริหารและบริบทของคณะวิชาน้อย นอกจากนี้ผลการประเมินกระบวนการที่พบว่า รายงานการประเมินตนเองของคณะวิชายังขาดความชัดเจนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจึงทำให้คุณสมบัติของคณะกรรมการเรื่องมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารและบริบทของคณะวิชาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยาณี [6] ที่ว่า คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในยังไม่เข้าใจบริบทหน่วยงานที่รับการประเมินคุณภาพภายใน

5.2 ความชัดเจนของคู่มือตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน พบว่า รายการประเมินที่ผ่านเกณฑ์การประเมินจากการประเมินทุกวิธี มี 2 รายการ ประกอบด้วย คู่มือฯ ช่วยให้คณะกรรมการประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของคณะวิชาสามารถประเมินผลการดำเนินงานเชิงปริมาณได้อย่างถูกต้อง และคู่มือฯ ช่วยให้คณะกรรมการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน เนื่องจาก ตัวบ่งชี้ซึ่งปริมาณจะอยู่ในรูปของร้อยละหรือค่าเฉลี่ยที่แปลงมาจากผลการดำเนินงานตามสภาพจริงในเชิงปริมาณจึงมีความชัดเจน และไม่ต้องอาศัยการตีความเหมือนตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพ ทำให้คู่มือฯ มีความชัดเจนช่วยให้คณะกรรมการประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของคณะวิชาสามารถประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง และทำให้คณะกรรมการประเมินซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ด้านการประกันคุณภาพมีความรู้ ความเข้าใจในตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในได้ดี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ว่า คู่มือฯ ควรช่วยให้คณะวิชาที่รับประเมินและคณะกรรมการประเมินสามารถชี้ประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง และ กัลยาณี [6] ที่ว่า คู่มือตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของมหาวิทยาลัยมีความชัดเจน ช่วยให้คณะกรรมการประเมินมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินในระดับภาค

5.3 ความเหมาะสมของการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินให้คณะวิชาที่รับการประเมิน พบว่า ไม่มีรายการประเมินที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เนื่องจาก การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินเป็นการชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณภาพ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งผู้เข้าร่วมการประชุมส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพเพียง 1-5 ปี ซึ่งยังไม่มีความเข้าใจการทำงานด้าน การประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้เกิดความไม่เข้าใจในแนวทางการประเมินคุณภาพ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน โดยเฉพาะบุคลากรใหม่ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานด้านการประกันคุณภาพมาก่อนซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี [6] กล่าวว่า บุคลากรขาดทักษะในการทำงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน เพราะยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพ และไม่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [2] ที่ว่า การเตรียมบุคลากรในสถาบัน ควรมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในประเด็นที่สำคัญๆ การประเมินคุณภาพเป็นเช่นไร และเปิดโอกาสให้มีการอภิปราย ชักถาม แสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างความกระจ่างในการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในทุกประเด็น เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องของบุคลากร

5.4 ความเหมาะสมของโปรแกรมช่วยคำนวณผลการประเมินคุณภาพตามตัวบ่งชี้ พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่สร้างมาจากโปรแกรม Microsoft Office Excel ที่ยังมีการใช้สูตรผิดพลาดอยู่ อีกทั้งบุคลากรที่ไม่มีความสามารถในการใช้งานโปรแกรม Microsoft Office Excel จะไม่มีความเข้าใจ และสามารถใช้งานโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [2] ที่ว่า การวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จะไม่สามารถทำได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพหากปราศจากฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศที่เป็นจริงถูกต้องตรงกันทุกระดับ

5.5 การดำเนินโครงการประเมินคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2555 ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านผลผลิตตามวัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 1 เนื่องจากผู้รับผิดชอบโครงการมีการวางแผนการประเมิน มีการดำเนินการตามแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ และมีการประเมินผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพทำให้ทุกคณะวิชาได้รับการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามระบบและกลไกการประกันคุณภาพที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [2] ที่ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย การประเมินคุณภาพ การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพ โดยสถาบันอุดมศึกษา อาจพัฒนาระบบประกันคุณภาพที่เหมาะสมสอดคล้องกับ

ระดับการพัฒนาของสถาบัน ซึ่งจะต้องมีกระบวนการทำงานที่เริ่มต้นจากการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบประเมิน และ การปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้การดำเนินการกิจของสถาบันบรรลุเป้าประสงค์และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

5.6 การดำเนินโครงการประเมินคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2555 ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านผลผลิตตามวัตถุประสงค์โครงการข้อที่ 2 เนื่องจากคณะวิชาที่รับประเมินส่วนใหญ่มีพัฒนาการในการดำเนินงาน และมีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการทบทวนนโยบายการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น โดยมีการนำผลการประเมินเข้าที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะวิชา เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงทั้งในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา [2] ที่ว่า การดำเนินงานของสถาบันหลังการประเมินคุณภาพ ผู้บริหารระดับภาควิชา คณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบเท่า และระดับสถาบัน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะเข้าสู่การประชุมหรือสัมมนาในระดับต่างๆ เพื่อวางแผนพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินการกิจอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยอาจจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการในการแก้ไขจุดที่ควรปรับปรุง และเสริมจุดแข็ง

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ

1) ควรกำหนดนโยบายด้านการคัดเลือกคณะกรรมการประเมิน โดยต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม สอดคล้องและมีความเข้าใจในบริบทของคณะวิชาที่รับประเมิน และควรมีตำแหน่งด้านการบริหาร เพื่อเพิ่มความเข้าใจในระบบการบริหารของคณะวิชาเพิ่มมากขึ้น

2) ควรจัดการอบรม สัมมนา หรือ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาคู่มือตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยเฉพาะตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพควรสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องให้ตรงกัน และร่วมกันหา

แนวทาง การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่ สอดคล้องและเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดได้ ทั้งนี้ ควรเพิ่มเติมรายการเอกสารหลักฐานในเล่มคู่มือให้มากขึ้น

3) ควรจัดอบรม/สัมมนาให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของคณะวิชา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจก่อนที่จะจัดประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินให้ คณะวิชา โดยมีระยะเวลาให้ซักถาม และสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องตรงกัน

4) ควรตรวจสอบและพัฒนาโปรแกรมช่วยคำนวณให้สามารถใช้งานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องใช้งานได้ง่าย สะดวก และประเมินผลการประเมินคุณภาพได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรสร้างคู่มือการใช้งานโปรแกรม หรือจัดอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถใช้งานโปรแกรมได้ง่าย สะดวก และประเมินผลการประเมินคุณภาพได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพทุกตัวบ่งชี้

6.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน

1) ควรเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม/สัมมนาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการประเมิน รวมทั้งควรเข้าร่วมการประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินคุณภาพภายในทุกครั้งที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน

2) ควรศึกษาระบบการบริหารและบริบทของคณะวิชาที่รับประเมินให้มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทของคณะวิชาเพื่อนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้

6.1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของคณะวิชา

1) ควรจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม/สัมมนาที่ช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายใน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายใน รวมทั้งควรส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมชี้แจงแนวทางการประเมินคุณภาพภายในทุกครั้งที่มหาวิทยาลัยจัดให้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้สามารถดำเนินการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) ควรคัดเลือกคณะกรรมการประเมิน จากความรู้ ความสามารถเป็นหลักโดยคัดเลือกให้เหมาะสม ตามบริบทของแต่ละคณะวิชา และควรมีตำแหน่งบริหาร เพื่อให้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินมีความชัดเจนและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การประเมินในครั้งนี้ ครอบคลุมเฉพาะ การประเมินคุณภาพภายในระดับคณะวิชาในวิทยาเขต บางเขนเท่านั้น เนื่องจากการดำเนินการประเมินคุณภาพ ภายในในแต่ละวิทยาเขตนั้น แม้ว่าจะยึดหลักปฏิบัติ เดียวกันตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่ก็มีความเป็น อิสระในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน ของแต่ละวิทยาเขตเอง ดังนั้นเพื่อให้การประเมินโครงการ ประเมินคุณภาพภายในมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควร ประเมินโครงการประเมินคุณภาพภายในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงาน ทุกวิทยาเขต

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอน 23ก.** กรุงเทพฯ.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **คู่มือ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด ภาพพิมพ์.
- [3] สำนักประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2548). **คู่มือระบบประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ KU.QA 2548.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- [4] สำนักประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). **เอกสารประกอบโครงการประเมินคุณภาพ ภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปี การศึกษา 2555.** กรุงเทพฯ : สำนักงานประกัน คุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [5] เชาว์ อินโย. (2553). **การประเมินโครงการ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- [6] กัลยาณี รัตนวราหะ. (2556). **แนวทางการพัฒนา การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายใน ของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.